

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2008 vp

Hallituksen esitys laeiksi viestintämarkkina- lain 15 a §:n ja sähköisen viestinnän tietosuoja- lain 39 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2008 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi viestintämarkkinalain 15 a §:n ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 39 §:n muuttamisesta (HE 122/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Maaret Suomi, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtaja Jorma Koivunmaa, Viestintävirasto
- lakimies Anna Tsakirakis, DNA Oy
- johtava lakimies Anne Vainio, Elisa Oyj
- kehitysjohtaja Tapio Haapanen, TeliaSonera Oyj
- lakimies Joel Kajas, Finnet-liitto ry
- lakiasioiden päällikkö Marko Lahtinen, FiCom
- lakimies Jaakko Turunen, Keskuskauppakamari.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi viestintämarkkinalain viestintämarkkinamaksun ja sähköisen viestinnän tietosuojalain tietoturvamaksun määräytymisperusteita. Maksutaulukkoihin, joiden perusteella maksu määräytyy, ehdotetaan lisättäväksi 10 maksuluokkaa. Maksutaulukko-
muutosten ehdotetaan tulevan voimaan kolmelle vuodelle jaksotettuna. Lisäksi tietoturvamak-

sun maksuyksikön suuruutta ehdotetaan korotettavaksi.

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valio-

kunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten

hyväksymistä muuttamattomina seuraavin huomautuksin.

Viestintäviraston rahoitus. Viestintävirasto on valtion talousarviossa nettobudjetoitu virasto, joka kattaa toimintansa kustannukset pääosin keräämillään maksuilla. Hallituksen esityksen mukaan viestintämarkkinamaksujen ja tietoturvamaksujen toteutuma ei ole ollut niistä säädetäessä esitetyn mukainen. Toteutuma on vähentynyt samanaikaisesti, kun yleinen kustannustaso on noussut, ja Viestintäviraston tehtävät ovat lisääntyneet ja monipuolistuneet. Valiokunta pitää tärkeänä, että Viestintävirastolle määrättyjen tehtävien rahoituksen turvaamiseksi tällä hetkellä viestintämarkkinalakiin ja sähköisen viestinnän tietosuojalakiin tehdään hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset.

Vuosittaisten veroluonteisten maksujen suuruus määritellään maksuyksiköiden lukumääränä maksuluokittain. Teleyrityksen maksuluokka määräytyy teleyritysten Suomessa harjoittaman teletoiminnan maksun määräämistä edeltävän kauden liikevaihdon perusteella. Valiokunta pitää hyvänä uusien maksuluokkien lisäämistä maksutaulukoihin, jolloin maksurasite toteutuu nykyistä tasapuolisemmin ja ennakoitummin eri suuruisten teleyritysten kesken.

Tietoturvamaksu. Tietoturvamaksusta säädetään sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 38—40 §:ssä. Tietoturvamaksusta säädetäessä tarkoituksena oli, että maksu vastaisi niitä kokonaiskustannuksia, jotka aiheutuvat Viestintävirastossa toimivalle CERT-FI:lle teleyrityksiä koskevien tehtävien hoitamisesta. Tietoturvamaksun maksupohjan laajentamiseksi ja teleyritysten maksurasitteen pienentämiseksi tietoturvamaksu puolitettiin 1 päivänä tammikuuta 2007 voimaan tulleella lainmuutoksella (1061/2006). Samasta ajankohdasta lukien osa (vuonna 2009 n. 70 %) CERT-FI:n toiminnasta on rahoitettu Huoltovarmuuskeskuksen ja Viestintäviraston välisellä palvelujen ostamista koskevalla määräaikaisella yksityisoikeudellisella sopimuksella.

Nyt ehdotettua tietoturvamaksun korotusta on asiantuntijakuulemisessa vastustettu mm. sillä perusteella, että teleyritykset joutuvat edelleen maksamaan suhteettoman suuren osuuden CERT-FI:n toiminnan kustannuksista, kun taas suuri osa palveluista kohdistuu muille elinkeinotoiminnan harjoittajille ja julkishallinnolle. Liikenne- ja viestintäministeriön käsityksen mukaan tietoturvamaksun kertymä teleyrityksiltä ei nykyisellään riitä kattamaan niitä kuluja, jotka CERT-FI:lle aiheutuvat nimenomaan teleyrityksiä koskevien tehtävien hoitamisesta.

Valiokunta painottaa tietoturvan ja CERT-FI:n toiminnan merkitystä sekä elinkeinoelämälle että julkishallinnolle ja pitää tärkeänä, että jatkossa CERT-FI:n toiminnan kustannuksia voidaan nykyistä läpinäkyvämmiin kohdistaa eri tehtävien ja toimintojen kautta oikeille maksutahoille.

Viestintäviraston toiminnan ja rahoituksen arviointi. Valiokunnalle annetuissa lausunnoissa on kyseenalaistettu Viestintäviraston tehtävien lisääntyminen siten ja siinä määrin kuin hallituksen esityksessä on esitetty ja ehdotettu uusien rahoitustapojen harkitsemista. Lisäksi on kritisoitu, että viranomaisvalvonnassa esiintyy päällekkäisyyttä esimerkiksi kilpailun toimivuuden ja kuluttajien aseman turvaamisen ja kuluttajapolitiikan toteuttamisen osalta.

Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan viraston tehtävät ovat hallituksen esityksen mukaisesti kasvaneet ja tulleet vaativammiksi, ja tämä kehityssuunta jatkuu edelleen uusien viestintäpoliittisten linjausten myötä. Ministeriö kiistää, että viraston toiminnassa esiintyisi suoria päällekkäisyyksiä muiden viranomaisten tehtävien kanssa. Viestintäviraston rahoitusmallin laajempi ja kokonaisvaltaisempi tarkastelu olisi laaja hanke, jonka toteuttaminen vaatisi runsaasti aikaa.

Ministeriön mukaan Viestintävirasto on pannonnut tuottavuuden parantamiseen ja kustannusten hallintaan. Viraston työn tuottavuuden kasvu viime vuonna oli 14 prosenttia ja kokonaistuottavuuden kasvu 13 prosenttia. Vuonna 2002 toteutettiin ulkopuolisen konsult-

tiyrityksen toimesta erillinen Viestintäviraston arviointi. Se antoi varsin myönteisen kuvan viraston toiminnasta ja osaamisesta, mutta löytyi myös parantamisen varaa.

Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että Viestintäviraston tehtävistä ja niiden määrällisestä ja laadullisesta kehityksestä, viranomaisen välisestä työnjaosta sekä toiminnan resursseista ja rahoituksesta tehdään kattava selvitys. Kun viraston toimintaa rahoitetaan merkittävässä määrin suppeaan toimialaan kohdistuvilla veronluonteisilla maksuilla, toiminnan ja rahoituk-

sen läpinäkyvyyteen ja toiminnan tuottavuuteen ja tehokkuuteen on voitava riittävästi panostaa. Sekä viraston että teleyritysten kannalta on tärkeää, että rahoitustarpeet ja -ratkaisut ovat nykyistä paremmin ennakoitavissa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas
vpj. Saara Karhu /sd
jäsen. Mikko Alatalo /kesk
Marko Asell /sd
Leena Harkimo /kok
Lauri Kähkönen /sd (osittain)
Mats Nylund /r

Reijo Paajanen /kok
Markku Pakkanen /kesk
Lyly Rajala /kok
Johanna Sumuvuori /vihr
vjäs. Lauri Oinonen /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.